

KECSKEMÉTI LAPOK

ELŐFIZETÉSI DIJ:

Egész évre 5 frt — kr. Negyedévre 1 frt 50 kr.
Félévre . . . 2 . 50 . . . Egy szám ára 12 kr.

Különben az év folytatn minden hónap elején lehet.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

MEGJELENIK MINDEN VASARNAP

SZERKESZTŐ LAKIK: III. TIZED, BUDAI-UTCZA, 189. SZ.

KIADÓ-HIVATAL: BUDAI-UTCZA, 186. SZ.

HIRDETÉSI DIJ:

4 hasábos petit sor 5 kr., többszöri vagy terjedelmes hirdetésekül árlésengedés adatik.

Bélyegdíj minden bejelentésért 30 kr.

Az aradi vértanúk ünnepe.

Holnap leplezi le Arad városa a vértanú halállal kimúlt tizenhárom honvédtábornok díszes emléksobrát. Az ország minden részéről küldöttek mennek, hogy koszorúkat tegyenek az emlékre, mely állandóan hirdetni fogja egy gyászos idő hősi áldozatainak vértanúságát és a nemzet kegyeletét.

Az aradi gyásznapi volt szabadságharcunknak legszomorúbb napja. Mint Kossuth a honvédek nevezé: a „névtelen félistenek“ vezérei közül tizenhároman veszték el életüket Aradon 1849. október hó 6-ikán hajnalán, négyen golyó, kilencen hőhárkótól által. Az ő haláluk tette a magyar szabadságharc Golgothájává az aradi vérmészét.

A rémületnek és iszonyatnak ama véres napjaiban nem lehetett szó még csak arról sem, hogy méltóképen megsirathassa a nemzet az érte halt hősokeket. Elhantolták a bitófák alá a győzedelmes hatalom pribékjei és letaposták sirjukat, hogy meg ne találja a késő nemzedék. Lopva, nagy áldozatokkal, ezer veszély között sikerült a hátramaradt rokonoknak megszerezni a drága halottak közül egyiknek-másiknak tetemét s nagy titokban, szent földbe temetni el. A kiket kivégzésük helyéről el nem vettek, ott maradtak a jeltelen sírban, melynek helyét titkos jeggyel tette megtalálhatóvá a szomorú körülményekkel ismerős néhány hazafi.

Utóbb, a közviszonyok változása után, lehetővé vált, hogy kegyetes kezek minden évben koszorút tegyenek a hősök jeltelen nyugóhelyére, s később egy egyszerű négyzetes kő jelölte meg a szomorú helyet,

Ez is elég volt megjelölni, hogy ez a szentelt hely az, mely iránt a melyen nem volt egyéb fölírat, mint a kivégzés dátuma: „1849. okt. 6.“

Az alkotmányos élet visszaálltával, a mint a nemzet visszanyerte önrendelkezési jogát, első kötelességévé vált összekötmi történetének fonalait ott, a hol azokat az erőszak megszakította s leróni halálját azok emléke iránt, a kik a haza alkotmányának védelmében hősi vagy épen vértanú halállal haltak el.

A szabadságharc bajnokai közül azoknak, a kik még életben maradtak, megadni az erkölcsi elismerést, segítő kézzel emelni fel őket, a menyenyiben az élet gondjai roskasztának, visszahozni a sokáig tiltva volt honvéd nevet s életbeléptetni magát a magyar honvéd-hadsereg intézményét; azoknak pedig, a kik a dicsőséggel teljes, de szomorú végezetű harcban, a nemzet jogainak, a haza szabadságának védelmében életüket veszték, kiengesztelni szellemüket, emléket emelni számukra nemcsak a most élő nemzedék szívében, hanem hőstetteik, haláluk színhelyén is, az mind a jogfolytonosságnak szigorú és természetesen következője volt, a melyet lelkesedéssel karolt föl a nemzet mindenfelé.

S egymás után keletkeztek az emlékelek a szabadsáért vívott dicső csaták helyén, az elesett honvédek porló hamvai fölött. Hogyne emlékezett volna hát meg a nemzet, hogy Aradon, a hol a szabadságharc tizenhárom tábornoka vértelt el egy napon, kell fölláttatni a szabadságharc emlékeinek legszebbikét.

S a mi évtizedeken keresztül csak óhajtatás, titkon ápolat vágy lehetett, a

mi célra éveken át gyűjtögeté filléreit a hazafias kegyelet: ma ime megvalósult. A szomorú nap negyvenegyedik évfordulóján nagy ünnepélyességgel leplezik le Aradon a tizenhárom honvédtábornok gyönyörű emléksobrát, mely méltó a nemzethez, mely emelé, méltó a hőökhöz, kiknek emlékét hirdeté s méltó ahhoz az eszméhez, a melyért nekik elvérzeni kellett.

All a hatalmas szobormű, melynek létrehozására két magyar szobrászművésztünk: Huszár Adolf és Zala György tehetsége, ihlete és hazaszeretete egyesült s mely hirdeti egyfelől a megdicsőültnek dicsőségét, másfelől a nemzet halálját.

Harminczhét láb magas emlékszobor, lépésökön emelkedő gránit talpazattal, melynek felső párkányán koszorú alakra vannak elhelyezve az elvérzett tábornokok domborművű érzébeöntött mellképei; legfölül a Hazának szintén érzébe öntött tizennégy láb magasságú hatalmas nő alakja, páncélban, sisakban, párducz kacagánnyal vállain, baljával, a melyen az ország czimere függ, kardra támaszkodva, jobbájában koszorút tartva a hőök emlékére.

A talpazat fölött, a Haza alakját emelő szobor körül négy szoborcsoport van, mind a szabadságharcot jelképező. Ott az „Ébredő szabadság“, a mint lánczait széttörve, kardot vesz kezébe, hogy meginduljon azon az úton, a melyet fákllyával világít meg előtte a nemzet szárnyas őrangyala. Ott az „Áldozatkészség“, egy nő alak, a mint letépi magáról és a haza oltárára rakja ékességét; ott a „Harczékenység“, egy erőteljes ifjú alak, kezében buzogánnyal, oroslánbőrön ülve, merészen a távolba tekintve, minden pillanatban talpra szökni készen. És végül ott a „Haldokló harcos“, a mint kiesik kezéből a kard, ő maga is roskad, de

keblére szoritja haldokolva is a zászlót, melyre fel van írva: „Ha Isten velünk, ki ellenünk?“ A szabadságharc elbukását, de a föltámadás reményét is jelképezi a szép szoborcsoport, melyen a lerokadó hőst támogató nőalak égre tekintő arczával azt látszik kifejezni, hogy Isten az igaz ügyet el nem hagyja véggéig.

A magyar művészetnek is diadalnapja az aradi vértanúszobor leplezése. De diadalnapja annak az eszmének is, a melyet kifejez, tanítja a hazaszeretetnek, a nemzet hálájának s biztató reményjele annak, hogy nem vész el az a nép, mely így tiszteli meg, kik érte haltanak.

A magyar Golgotha nem lesz már többé jeltelen. A hőök sírján kivánták előbb fölláttatni az emlékművet. Am e sir helye a városon kívül, túl a váron van, a hol nem volna annyira szem előtt. Ezért Arad városa legszebb terét szánta e nagyszerű emlékek.

Főispánunk.

Nem váratlan, mégis meglepő, s városunk közönöségét kiválóan érdekli hirt közöl a hivatalos hírlap csütörtöki száma.

Ő Felsőge a király gróf Szapáry István belső titkos tanácsost és kamarást, Pest-Pilis-Solt-Kis-kun vármegye és Kecskemét „szab. kir.“ város főispáni állásától, „sok évi mindig hű, buzgó és érdemdús szolgálatai teljes elismerése mellett“, saját kérelmére felmentette.

Nem váratlan e hír, mert szeretett főispánunk tavaszi betegeskedése óta többször volt alkalmunk hallani róla, mint bekövetkezendő eseményről, sőt az, hogy teendőit egészségi állapotának jobbra fordulása után sem vette át, majdnem bizonyossá tette, hogy

Ha az embert el lehetne úgy altatni, hogy csak ezer esztendő múlva ébredne fel — mondá egykor L... Imre barátom a szoboszlói kaszinóban — mennyire megváltozva találna a világot, midőn felébredne! Akkorára Budapestből lenne olyan város, mint London, Sorokszárból lenne Versailles, Czeglédből Lyon, Debreczenből Bruxelles. De a mint a hajdúvárosokhoz érne, a legnagyobb örömmel kiáltana fel: ni ni! ezek a hajdúvárosok! azokra rögjön ráismerne, mert azok ezer esztendő múlva is éppen olyanok lesznek, mint ma a mi lennek. Lengyel Imre barátom szavai jutottak eszembe, a midőn e városkában szélylyel néztem.

Különbö e város fekvése igen kellemes és vonzó. A Bakonyhegyes lábánál, ettől alig egy órányira észak felé termékeny síkságon terül el. Keleti szélét a Tapoleza nevű patak mossa, az egyedüli folyójeze Magyarországnak, a mely áradásokat nem ismer. Legszebbetől épülete az Eszterházy grófok csinos kastély s ennek bejárata előtt a piac közepén a kettőtornyú nagy templom. Eszterházy egri püspök építtette. Nyugot felüli tornyában van egy tekintélyes nagy harang; nyom vagy száz mászat. Címe: Óreg harang. Nagy kapacitás! Van annyi hivatala legalább is, mint Hegedűs Sándornak. Nem éri be azal, hogy az életet istenházába hívogattja, gazdagok halottjait a temetőbe kikiséri, orát út, tűzveszélyre figyelmeztet, veszterhes felhőket észre térít: ezeken kívül még a bukkot kereskedők és adósságai elől megszökött diákok tartozását is rendezni ő fizeti. Ugy látszik, hogy az incompatibilitásról szóló törvény ráneve nem kötelező. Az akadémia még idáig nem tüzte

KECSKEMÉTI LAPOK TÁRCZÁJA

Kedves Barátom!

Megigertem, hogy lapodnak Gleichenbergből tárazát küldök. Vártad a mai napig. Nem küldtem. Kezdetben ráértem volna, de nem volt miről írnom. Később lett volna már miről írni, de a nyakamra tódult sok dolog miatt nem értem rá. Végre dolgaim miatt ráértem volna, papirt, tollat, tintát előkészítettem, de ekkor egy praktikus ötletem támadt: pakoltam s hazajöttem.

Itthon adom hát által e soraimat; így még postaportot sem kell fizetni érte.

Engedd el, hogy most Gleichenbergből írjak; olyan az ilyenkor, mint a díszes tánczterem bál után. Huszonegy esztendő alatt annyira megszoktam már, hogy első impressióimat rég elfeledtem, újabban pedig bizony Isten restellem megvizsgálni. Legjobbban szeretek onnét hazatáznai.

Haza, mindenelől! mondja Suttymberki Dárius. És Dárius bátyámnak tökéletes igaza van.

A magyar nyugoti vasút Feldbach állomásán ültem vonatra s rövid félóra alatt elértek a magyar határt Gyanatfalvánál. A Rába völgye innét kezdve mind jobban kitárul, a kisérő hegyláncok mind jobban lelapulnak, „Szent Gotthárd“, mely híres török romlásáról*, továbbá Szél Kálmán szép kastélya gyönyörű parkjával Rátóton elmaradnak s déltájban már Szombathelynél járunk. Itt búcsút veszünk véggépp a nyugoti határszéli hegyektől s csak Kis-Czelelnél látunk újra hegyet, a csapott tetejű Sági hegyet, amelynek bora vetelkedik a Som-

laival. Isteni italok! Ha ezeknek hatását a világ alaposan ismerné: öreg férfiak, akiknek fiatal felesége van, minden cseppjét aranyalán fizetnék.

Kis-Czelelnél ágazik el a vasút. Egyik vonal Veszprémnek, Székes Fehérvárnak, a másik Győr felé. Bármennyire siettem haza, azt a ganjapállott smutzságot már megésem követhetem el, hogy veszprémi barátaimat meg ne látogassam, miután megigertem. Hanem olyan fogadtatás, aminőben itt részesültem, a bibliai tüközlő fű hazatérése óta nem is fordult elő e hitvány sárteken, amelyet a csillagászok földnek neveznek. Hetey Endre barátom, akit házigazdánknak választottam, leölette legkövetőbb tyúkját, Laky Kristóf törvényszéki elnök elővette 33 éves diópalinkáját, kalácsot süttettek, felbogyatták a pincoze ósalkóit, a békében pauzáló 40—50 esztendősd hordókat. Drága jó eledelekkel etettek, öreg nemes borokkal itattak, pipázattak, a városban megsetáltattak, szives magyar vendégszeretőkkel, majdhogyan gyon nem ütöttek. Mindezen szivességeknek azonban a piaristák tették tel a koronáját. Az ő szent falák között töltött estémét még halálom után két hét múlva is megemlegetem. Micsoda derék, művelt szeretetreméltó emberek ezek! Szívökben nyoma nincs a kulturárczának. És hogy Horinag püspöknek a keresztelésre vonatkozó pásztor levelét mennyire nem respektálják, azt boraiakon tapasztaltam. Mennyire más emberek így a társaságban, mint a komoly tanteremben, ahol az iskola tábláján Kepler törvényeit magyarázzák, vagy midőn az algebraban kitünő mester volt: hátam még maig is elismeréssel emlegeti. Hisz nem is olyan régen volt az, csak 38 esztendője!

őserővel buzdult fel bennök a jökevő s zendült meg ajkukon a dal! Igaz, hogy mind fiatalerők, a férfikor szebb idejében, 30 és 40 év között. Stauer nem tudna szebb tüzjateköt rendezni, mint ahogy itt a jökevő és élez szípkörzött. Uram, főtisztelendő Takács József igazgató úr! Szives vendégszeretőkért e helyütt mondok önöknek köszönetet. Bizonyára ilyen estély utóhanglata iratta a költővel ezt a latin verset:

Hungara si tellus — quaquam patet — annulus esset:
Eius Vesprium splendida gemma foret.

Két tanárnak Kecskemétre szóló izenetét, a melyet saját kezűleg jegyeztek notes könyvembe, ezúton adom át.

„Szeles Józsi, Darányi Ferkó, Papp Sándor, Magyar Pali, Kiss Pali, Sebastiani Károly, Csabay Géza, Mady Janosi, Kovács Pali, Szigethi Lehel, Zombory Laci, Kiss Aladár, Szokolay Miska, Pöcsy Gyuri, Nagy Ferkó, Horváth Adám, Gyenes familia, Vágó Laci, Koricsánszky, Bartha H., Kiss Ferkó, Saáry László: a veszprémi jó kollégák titeket, — kedves jó gyermekek — üdvözölnek! Ny... Károly s. k. L... Dezső s. k.“

Bucsuat véve a kedves veszprémiéktől, vissza Kiss Czell felé Győrnek folytattam utamat; de csak Pápáig. Itt újra kedves barátok és volt patikusaim vártak látogatásomat. De ezen kívül is sok régi remniszenciák, édes keserű emlékek vonzóttak, hogy itt kiszáljak. Itt tanítottak engem hajdanában deklínálni jeles tanárok s hogy latin professorom a deklínálásban kitünő mester volt: hátam még maig is elismeréssel emlegeti. Hisz nem is olyan régen volt az, csak 38 esztendője!

öt nemokára elveszítjük: s mégis meglepően hangzik e most már kétség-telen bizonyosságú hír, mert minden szállingó hír dacára is szeretünk hinni a jobbat, s szívünk belsejében még nem adtuk fel végkép a reményt, hogy ő továbbra is főispánunk marad.

Ha rajtuk állott volna, bizonyára nem is vesztünk el, mert nem üres szólamként, de igaz valóságként jöhetnek fel ide, hogy városunk egész lakossága, polgársága, pártkülönbség és kivétel nélkül nemcsak tisztelte, hanem szerette és személyéhez egész bensőséggel ragaszkodott.

Érdemeit életrajzi adatai elegendőleg feltűntetik, s mi ez érdemek mellé kiváló személyes tulajdonait nem kis érdemként sorozzuk.

E tulajdonok tették őt városunkban oly tisztelt és szeretett személylét. Oly elfogulatlan, oly tapintatos vezetője volt közgyűléseinknek, hogy az abban nyilvánuló szeretetreméltóságát mindenki magasztalta, s oly buzgó pártfogója és szószólója városunk ügyeinek, hogy az ő lemondását városunkban mindenki igazi veszteségnek tudja be. Ezért valódi sajnálattal válnak meg tőle. Érdemei és fázadozásai jutalmát a teljesített kötelesség öntudatában bizonyára megtalálja, s a mi elismerésünk nem is a jutalom, hanem a hála kifejezése kíván lenni.

Midőn búcsút veszünk tőle, nem mondunk búcsút iránta táplált érzelmeinknek is.

Lelkünk mélyéből mondunk köszönetet hozzánk való jóindulatáért, s városunk ügyeinek előbbre viteleért.

Kisérje őt isten áldása az élet minden útján!

Gróf Szapáry István 1829. május 27-én született Budapesten Közpályájtól 1848-ban a külügyminiszteriumban Eszterházy Pál herceg mellett kezdte. A szabadságharc után birtokán élt, s gazdálkodással foglalkozott. Neje gróf Ráday Borháza, kit 1854-ben vett nyúl. 1856-ban kamarási méltóságot nyert. 1861-ben helytartósági tanácsos volt. Az újabb alkotmányos korokban eleinte a Jász-Kun kerületek főkapitánya. 1873. óta Pestmegye, s 1880. óta egyszerszintű Kecskemét városának is főispánja volt. A koronázás alkalmával arany sarkantyús vitézzé avatott fel. Kormánybiztos volt a Rába-szabályozási, Szolnok-Csongrád Tiszajobbparti ármentesítő társulatnál, s hasonló minőségben működött a Ferenczcsatornánál is. Eleinte a Tisza-völgyi társulatnak, s a társulatnál a 20 millió kölcsön kiosztási bizottság elnöke. Elnöke továbbá az „Adria” tengeri hajózási társaságnak, s a magyar földhitelezetnél főfelügyelő bizottsági

tag. A magyar tisztviselők nyugdíjalapjának létesítése körül nagy érdemeket szerzett, s az országos kiállításon a pestmegyei lökiállítást is nagyrészen az ő fázadozásainak köszönhető sikerét. 1871-ben Jászberényben a Zagyvára esett két hónapig tartó minden habozás nélkül a vízbe veté magát, s saját élete kockáztatásával megmenté életüket. E nemes tetteiről ő Felsőleg legmagasabb elismerésben részesült. Az udvar is több ízben igénybe vette, s mint főjuttatónál helyettes és mint helyettes főudvarmester működött. 1881-ben a Lipót rend közép keresztjét, 1883-ban a valóságos belső titkos tanácsosi méltóságot nyerte. Ezek óta háznagyja volt a főrendiháznak, s tagja a felirati bizottságnak.

Az iparos a társadalomban.

Alig néhány hete, hogy megnyiták a múzsák csarnokait. Nagyon sajnós, hogy nálunk még most is az a régi elv uralkodik, és a felleg az uralkodó, hogy ha az egyik fiú emines, a másik pedig rossz tanuló, akkor az elsőből ügyvédnek, orvosnak, papnak, a másikból pedig iparosnak kell lenni.

Két különböző út az élet, a jövő révpártájához; az egyik út fölfelé vezet, hol címek, rang, szerencse és tekintély mosolyog a jövőny felé; a másik ellenben lefelé visz, hol csak egyszerűség, szerénység és a kézi munka vár rájuk. Aladár patriciusus, Pista plebejus lesz.

A szokás ezt így követeli, s a szokásból pedig divattá lett ez már nálunk; aki nem tud tanulni, vagy aki nem bír tanulni, kinek nincs szellemi tehetsége: hadd legyen iparos!

Az iparosnak — a nálunk divó fölfogás szerint — nem szellemi tehetséggel, hanem csak ama nyers természeti erővel kell bírnia, melyet az erősebb kézi munka megkíván. S az egyszerű — ösztön megvalvált — nem is oly csodás, hogy napjainkban, XIX. században, oly terjedt fölfogás uralkodik az iparos pályáról.

Látjuk, hogy az ipar bármely ágához, legyen az mű- vagy kézműipar, kivétel nélkül oly gyermekek kerülnek, melyek minden előzetes nevelést és iskolázottságot nélkülöztek, származva társadalmilag a legalsóbb és legszegényebb osztályból. Az úgynevezett tanoncz iskolákban vagy mi keves ragadhat már rájuk a műveltség zománcából, mert hiányzik a kedv, a kitartás és a környezet, melynek névni ismeretkre szert tehetnének. A tulságos munka, melyvel othon elhalmozák, a környezetet s más tényezőket mind azt kiverik tejből, mit előtte való napon tanult; sőt szellemileg oly alacson fokon áll, hogy a tanítónak előadásából csak a tizedrészt érti meg. Abc-vel is olvasással még csak az alap is kezdetleges a magasabb műveltség elsajátításához. Különben meg azt tartja, hogy nem is kell ő neki tanulni, a „majszer” sem tanult, mégis majszer!

Igen kevés a polgári osztályhoz tartozó oly egyének száma, kik fiaikat az iparos-pályára adják. A jobbmódú iparos, ha csak teheti, „úrnak taníttatja” fiát, azt gondolván, hogy: az ír mégis csak ír!

Nemde szíves olvasó, jó gyomor és jó étvágy kell ezekhez?!

Betekinttem a kollegiumba. Régi tanáraim közül még hármat találtam életben. Végtelenül jól esett viszont látnom őket, bár még ma is oly respektussal néztem rájuk, mint ha most is joguk volna, hogy elővegyenek és megkezdjék a leckét. Orát cselegtek. Szinte megfélemlített az ismerős kis harang szava; úgy rémlett, mintha lezékere kéne mennem s nem vagyok elkészülve. P. ... Endre egykori iskolatársam juttott eszembe, akit a tanár úr felszólított felelni. „Kérem alássem, nem készülttem” — mondá. A tanár aztán mást szólított, az felelt. A következő nap újra felszólította. „Nem készülttem”, lón újra a felelet. Harmad nap újra felszólította; Bandi barátunk újra nem készült s midőn emiatt a tanár úr dorgálná, elemetaris erővel tört ki belőle az indignáció: „Kérem alássem, hiszen mindig csak nem készülhetek!” Szegény Bandi! most ott paposkodik valahol a kukoricatraktusban. Ugy hallom, máig sem készül. Praedikációját rendszeren a papirosról olvassa le. No de így is jó. Hívei csak olyan józúden alusznak, mintha könnyvékélül mondaná.

Bármily nehezemre esett, végre még is búcsút kellett vennem nagyrabesült pápai tanáraimtól s barátaimtól, kiknek szavára ha hallgatók, tán még a karácsonyi ünnepek is ott találnak.

Isten veled kollegium, konviktus és öreg harang! Isten hozzátok derék tanárok, jó barátok, vig ezimborák! A távolból is szívvel üdvözöl

Dr. Závory Sándor.

A nagyobb hivatalnok vagy az értelmiség meg szörnyen irtózik ama gondolattól, hogy gyermekei között egy „mesterlegény” is legyen. Milyen prózái szó az ehhez képest, hogy: „miniszteri irodatiszt.”

Vannak iparosok, kik oly jó forgalmú üzlettel bírnak, hogy jövedelmükkel szívesen cserélnek bármely hivatalnok, s mégis azt tapasztaljuk, hogy ezek fiaikat nem az általuk üzött iparos pályára adják, hanem erőnek erejével „tudományos” embereket faragtak belőlük. A jó üzlet ezáltal más kézbe jut és elpusztul. S fiak, miután pár ezer forintot rájuk költöttek, melyből ezek szép iparüzletet vagy kereskedést nyithattak volna, tudományos „proletárokká” lesznek.

De hát tulajdonképp miben keressük ezek okát? Tagadhatatlan tény az, hogy a magyar ember speciális jellege az „úrhatnamság”. Nem értem ez alatt amaz úrnámságot, mely a divat felé hajlik; hanem azt, mely a czim és rangot hajhászsa, a törekvést — habár magas tőke árán is — minél magasabbra juthatni. Szeretjük az élet „könnyebb oldalát”, szeretünk „szerepelni”, a mi pedig csak a tudományos pályán lehetséges.

Látunk napjainkban igen sok tisztességes, sőt igen művelt iparost, kik atöközzék ama végzetet, mely őket e pályára juttatta, dacára annak, hogy üzletök virágozik az élet „biztos existenciájával” bírnak.

Az ellenszenv az iparos pályára iránt első sorban egy téves társadalmi fölfogás alapszik; Magyarországon az értelmiség nem viselkedik az iparos-pályára iránt oly tisztelettel, mint milyenben az a kontinens más államaiban részesül. Mi még azon régi kiváltságos időkben vagyunk e tekintetben, midőn nem a műveltség, hanem a név vagy czim volt az irányadó.

Az iparosnak nálunk úgyiszólván semmi tekintélye; s némelyek csak számalmasan tekintenek rá, a magasabb régiókból nézők őt oly lénynek, mely — kivétel nélkül — a szellemi tudás legalacsonyabb fokán áll.

A társadalmi intelligenciáék rétegeiből az iparos egészen ki van zárva; ahová pl. a kereskedő hivatalos, az iparost oda nem hogy meg sem hívják, de be sem eresztik. Pedig találkozik — dacára az előbb mondottakkal — elég ifjú iparos, ki bír annyit „elganczálva” és műveltséggel, mint holmi más, erővel, intelligenciával és esemélt individuum.

A polgári osztály, s így a társadalom főoszlopa az iparos és a kereskedő, s így szükségképp őt is be kellene vonni a társaséletbe, nem pedig számozni onnan.

Nem csoda ezután az sem, hogy fiatal iparosaink némelyike nem törekedik elérni ama magasabb műveltségi fokot s azon intelligens külsőt, mely a finom elemenszerű sajátja. Örökösen magára van utalva, néha ugyanolyan emberek közé, kiktől ritkán lát, sőt bizony alig tanul valamit jobbat, újabbat annál, a mit ő tud.

A családi körből az ifjú iparos szintén ki van zárva, miután a „korszellem” nem engedti azt, hogy a segéd a család tagjai közé tartozzék. Mennyivel másképp lehetett ez a czéh rendszer idejében! Akkor a segéd úgyiszólván a mester „fiának” tekintett s legfőbbörz gazdája üzletét is ő vette át, s ha a szerencse kedvezett, még a leányát is ráadásul kapta. De manapság! „Más idők, más emberek!” A mai iparossal nagyot fordult a világ. Az egyes iparos-családok erősen tükröződik vissza korunk művelődési zománcza s az ár őket sem hagyta érintetlenül. Leányaik, hacsak tehetik, „árisan” nevelik, s az ifjú iparos ma már alig mer kopogtatni oly leányos háznál, hol néhány száz forint mellett még csinos leány is van, mert bizonyosan „kossarát” kap. Az iparos leány szégyenli szarmazását, s iparkodik valami „meselli anecz” által magasabb fokra emelkedni, mint aminőn tényleg áll. Magasabb köröket keres és saját osztályához tartozó elemeket ignoral, úgy vélekedvén, hogy inkább „fölfelé”, mint lefelé. S mindez csak azért, mivel látja, hogy az iparost mindenhol lenézik, sőt az nem is oly „művelt” mint ő.

Más állomásokban az iparos dominál, nemcsak anyagilag, hanem szellemileg is. Miért oly művelt pl. a francia? mert van oly általános műveltséggel bíró iparososztálya, mely alkalomadtán büszke öntudattal hivatkozik iparos voltára. De a francia társadalom nem is lenézésel fogadja az iparososztályt, hanem ahol csak teheti, kitüntetésekkal halmozza el. Ott nem szégyenlik az iparos-pályát s nem is tartják lealázónak, ha valamely magasabb rangú, vagyonos család físzarja az iparos-pályát választja az élet közteréül.

S vajlon minek köszönheti a francia műipar ama helyet, melyet ez időszerint a világ iparállamai között mint legelső tölt be? Ama ténynek, hogy Franciaországban az ipart nem közönséges mester-ségnek, hanem bizonyos tekintetben művészetnek tekintik; oly művészetnek, mely nem produkál ugyan művészi eszményesített tárgyakat, hanem igenis az ipar

terén esztetikailag iparkodik hatni a szemlére olyformán, hogy az iparkészítmények külalakja, eszja és kivitele a figyelmet első pillanatra leköcsé. Mert a művészi ipar — mely nálunk még főformán csak kiskorát éli — csak széptanilag különbözik a kézműipartól.

Az iparos-pályára nálunk csak akkor fog kellő tiszteletben részesülni, ha arra oly elemek kerülnek, melyek már magukkal hoznak bizonyos fokú műveltséget; továbbá, ha csak kellő iskolázottság s megfelelő szellemi képzettséggel bíró ifjak lépnek az ipar terére; midőn nem fogunk találkozni emberekké, kik az „iparos” szóra fitymálva néznek rájuk; ha megtanulják a szülők, hogy kellő tőke, műveltség és szaktelelem birtokában, nagyobb carriert csinálhatni ott, mint némely tudományos pályán.

Nyilván meg tehát egyszer valahára a társadalom sorompói a művelt iparos előtt; szünjön meg ama hagyományos előítélet az iparos pályára iránt, mely Magyarországon valóságos akadályt képez a modern társadalmi haladás ellen; tanuljunk becsülni a tisztességes munkát és a becsületes, művelt jellemeit; hagyjunk el ama ósdi szokást: az embereket foglalkozásuk után itélni meg; mivel néha a legegyszerűbb külső alatt a legdurvább benső tanyáz. Műveltség, jellem és becsületesség legyenek az irányadók; ezek a XIX. századhoz illő jellegök.

Emeljük az ipart ama helyre, amely őt megilleti a társadalomban; mert a rosszul ápolt, elhanyagolt csemete is elszárad, mielőtt nagy reménykedéssel várt gyümölcsét élvezhetjük volna! K. L.

KÜLÖNFÉLEK.

— **Ő Felsőleg**, a király névpnjára alkalmából tegnap d. e. 9 órákor a róm. kath. nagytemplomban ünnepléses isteni tisztelet tartatott, melyen a polgári és katonai hatóságok, intézetek testületileg vettek részt. Az ünneplés misét Ns. és ft. Bogdy Pál, apát plebánus úr celebrálta teljes segédlettel. — A ferenczrendi templomában is volt hálaadó isteni tisztelet, melyet ft. Erdős Aurél háztónök úr vezetett teljes segédlettel.

— **A városi törvényhatósági bizottság** szept. hó 27-én Lestár Péter kir. tanácsos polgármester elnöklet alatt ülést tartott, melyről a következő tudósítást közöljük. Az előző polgármester az ülést délelőtt 9 órákor megnyitván, felolvastatott a polgármesteri havi jelentés a közigazgatás augusztusi állapotáról; a mely tudomásul vétetett; ifj. Bagy László főjegyző a napirendet megelőzőleg bejelenté, hogy Bódogh Lajos bizottsági tag a szüret megeresztés tárgyában indítványt adott be, mely e közgyűlésen elintézendő volna; ezen indítvány tárgyalás végett a delután ülésszakra felvetetett. Ezek után többrendbeli miniszteri leirat olvastatott fel, melyek közül megemlítjük, hogy a m. kir. belügyminiszter úr, a körkémenczhez vezető szárnyasút kiépítése iránt az osztrák-magyar államvas-pályá társasággal kötött egyezményt — a Nyúl István és társa által beadott felelebbzés elutasítása mellett — jóváhagyta. A kolozsvári „Mátyás szobor” bizottság, a törvényhatósági bizottsági tagok neveire kiállított 1 frtos nyugtákat küldvén, e nyugták ki-váltás végett a bizottsági tagoknak kézbesíttetni határozattak. Derültséget keltett az előző főjegyző azon megjegyzése, hogy a nyugták erdélyi szokás szerint mind „méltóságos” vagy „nagyságos” czimmel vannak ellátva. A községi iskolaszék jelentése a népiskolák felátáról, valamint az óvoda bizottság évi jelentése az óvodák állapotáról tudomásul vétetett. A szolnoki és borbási közök végén levő haszonbérés földek, úgyiszintén az úgynevezett „Mehes” lapos, valamint a szentkirályi újabb írtvány-földek haszonbérbe adása iránt megtartott árverés a tanács javaslatához képest jóváhagyott. A napirendre névszerint meg-szavazás végett kitűzött föleladások és kisajátítások, miután a bizottsági tagok kellő számmal nem voltak jelen, tárgyalás végett az október első felében megtartandó rendkívüli közgyűlésre tűzettek ki. A törvényhatósági közutak 1891. és 1892. évi költségeloirányzata azon módosítottal fogadtatott el, hogy a polgármester ír indítvány folytán a kiadások némely tételei, kihagyttak, s így az utadó az eredetileg tervezett 10% helyett 8%-ban állapítottat meg. Ezek után néhány magánügy letárgyalása után, az ülés folytatása a delután ülésszakra tűzettek ki, a melyen Bódogh Lajos bizottsági tagnak a szüret megeresztés tárgyában a városi tanács határozata ellen beadott felelebbzését és indítványát, melyben a szüret megeresztését október 5-ig elhalasztani kívánta, vételet tárgyalás alá. A közgyűlés Bódogh Lajos, bizottsági tag felelebbzését elvetette és egyúttal kimondta, hogy jövőre névze az új fajta beadvány a közgyűlés elé még tellebbzés útján sem kerülhessen, mert a szüret meg-

* Konviktsi ételek csufneve: tükő = krumpli; koporsóság = savanyú répa; formetog = köleskása leve; kefe = zsömlye leve.

eresztése a városi tanács hatáskörébe tartozik. Miután pedig Bódogh Lajos föllebeszésében azt írta, hogy a főkapitány hivatalos jelentése valótlanoson alapul, a városi tanácsot pedig értelmetlenül vádolja, sőt a hasonló címekkel való traktálásban annyira ment, hogy a tanácsot azzal tisztelte meg, hogy „a városi tanács borunk hírnevét rosszá iparkodik tenni” és sértő kifejezéseivel az 1879. évi 40. t. c. 46. §-ba ütköző hatóság elleni kibégítést követelt el: minek folytán a közgyűlés egyhangúlag elhatározta, hogy ellene a büntető eljárás megindíttassék.

— **Főispánunk fölmentése.** Szapáry István grófot városunk szeretett főispánját. Ő Felsője szeptember hó 26. kelt felsőbb elhatározásával ezen állásától — saját kérelmére — legkegyelmesebben felmentette. A belügyminister leirat, melylyel a városi közönsége főispánjának felmentését értesítettik a következőképp szól: „Ő Császári és Apostoli Kir. Felsője folyó hó 26-án kelt legfelsőbb elhatározásával, előterjesztésem folytán Gróf Szapáry István belső titkos tanácsost, kamarást, mint Pest Pilis-Solt-Kiskun vármegye és Kecskemét sz. kir. város főispánját ezen állásától, sok évi, mindig hi, buzgó és érdemű szolgálatai teljes elismerése mellett saját kérelmére nyugdíj igényének épségben tartásával legkegyelmesebben felmenteni méltóztatott. Erről a város közönségét értesítem Budapest, 1890. évi szeptember hó 30-án gróf Szapáry m. k. Szeretett és közbücsülésben álló ügybuzgó, főispánunknak felmentése városzerte meglepetést és általános sajnálkozást kelt.

— **Városunk kövezése** lassan bár, de fokozatosan halad előre. A folyó évben is, 800 folyó méter köút lett készítve: ugyanis a Barátok tere, a Tatai téren átvonuló út tere, a Csongoradi-útea külső és belső része, a Vörösmarty-útea köveztetett ki; jövőre pedig mint a mérnöki hivatal által készített költségvetésszerű terv mutatja a Csongoradi-útea még közvetlen részének, a Budai-útea belső részének kikövezése tervezetik, és pedig kockakövel. Ugyáltsáki városunk ügyeinek intézőinek jelszavuk a „haladás”, min felettébb örülünk. Csak előre!

— **Honvéd huszárjaink,** kik a múlt héten tértek vissza az őszi gyakorlatokról, nemcsak ezeken, hanem a múlt hó 21-én Hódmező-Vásárhelyen, a szigeten megtartott lövészverseny is annyira kitüntették magukat, hogy 17 díj közül 13-at ők vittek el. A lövészverseny az ott összpontosított 3. és 4. számú huszárezred tisztjei rendezték. Ugy a legénység, mint az altiszti versenyben 4-ik ezredbeli huszárjaink lettek a győztesek; a tiszti szolgálati lovak versenydíjat b. Podmaniczky hadnagy nyerte; a tiszti saját lovak versenyében Kozina Viktor százados, az ismert kitudó lovas, lett a győztes és így az első pályadíjat: egy ezüst serleget, ezüst szivarszalenczét és 50 forintot ő nyerte meg. Az egyéves önkéntesek versenyében Szaplonczay Sándor, hadapród nyerte az első díjat. Örömmel regisztráljuk a hírt és gratulálunk derék huszárjaink tiszti karának!

— **Az aradi vértanúk szobrának** leleplezési ünnepélyén városunk törvényhatóságát: Lestár Péter, polgármester, ifj. Bagi László főjegyző és Dr. Szeless József, takarékpénztári igazgató fogják képviselni. Ezeken kívül városunkból még többen utaznak az aradi ünnepségekre.

— **Műegyetemi magántanár.** Dr. Szilágyi Gyula, fővárosi vegyész, műegyetemi magántanár, realiskolánk volt növendéke f. hó 2-án tartotta a műegyetemen próbaelőadást, melyre főrealiskolánk tanártestületét is meghívta.

— **Meglövődött vonat.** Az a hír járta be az elmúlt heteken a lapokat, hogy a delutáni express-vonatot Félégyháza alatt meglövődötték. A megejtett vizsgálat alapján a hír valótlan és az egész pletyka onnan keletkezett, hogy több apró gyermek pajkoskodásból a robogó vonat egy ablakát betörték.

— **Tűz volt** pénteken delután, melynek a cigányváros szélében egy ház esett áldozatul. A ház lakói nem voltak otthon. két kis gyermekük örözte a házat. A gyermekeknek nem esett semmi baja. A tűz okát eddig nem tudhatni.

— **Hymen.** Kalcianszky József, vonalfőnök tegnap é. 11 órákor vezette oltárhoz a rom. kath. nagyszombolyon Machleid Viktoria kisasszonyt. Az esküvőn nagy számú, díszes közönség volt jelen. E körülmény is bizonygató tesz azon általános tiszteletéről, melyben úgy a főlegye, mint mennyszonnya városunk társadalmi köreiből osztatlanul részesei. Őszintén kívánunk zavartalan boldogságot és megelégedést és frigyre!

— **A Mollináry gyalogezred 3-ik zászlóalj** f. hó 17-én érkezett Boszniából Budapestre és véglegesen ott is marad. A zászlóalj négy évet töltött Boszniában s

annak több részében: Maglajban, Bileken és Stolacozon állomásozott. A hazatérőket úgy az ezred, mint ismerőseik és barátai nagy örömmel fogadták.

— **Népmozgalmi kimutatás.** A tiszti törvoisví hivatal kimutatása szerint a folyó évi szept. 21-től szeptember 27-ig született 35 gyermek, kik közül 17 fiú, 18 nőnemű. 31 törvényes, 4 törvénytelen, ez idő alatt elhalt 26 egyén, ezek közül 12 fiú, 14 nőnemű volt, ekként a népesség ezen idő alatt 9 el szaporodott.

— **Párbaj.** Véres karpárbaj volt folyó hó 3-án reggel 1/6 órákor városunkban, mely alkalommal Szabó László és Kovács László joghallgatók állottak egymással szemben; a párbaj mindkét fél könnyű megsebesülésével végződött. Szabó kezén és téjén, Kovács karján szenvedtek sérülést. A párbajra, a jogász segélyeirel elnök választás alkalmával történt összehozálkozás szolgált okul. A párbaj a Lóth-féle táncsteremben folyt le.

— **Borkiviteli nehézségek** megszűntetése tárgyában a kereskedelmi iparkamara a következő átiratot intézte a város tanácsához. Közismertető tény, hogy a francia vámhivatalok, a Magyarországból származó természetes borokat azon indoklással, hogy magasabb szeszartalommal bírnak, mintsem ez az illető borok „kivonat” tartalmához viszonyítva, az e részben megállapított arány szerint megengedett voltna ismételt szeszszel vegyített, illetőleg mesterséges boroknak minősítették, és mint ilyeneket be nem bocsátották. Azon czéltől, hogy a francia vámhatóságokat minden kétséget kizárólag meggyőzzük arról, hogy hazánkban csakugyan természet oly összetételi borok is, melyeknek szesz- és kivonat tartalma közt a rendestől eltérő arány áll fenn és hogy továbbá a borkivitelünk útjában álló ezen nehézségek megszüntetésének, vagy legalább enyhítésének, elrendelte a nagy méltóságú kereskedeleminy m. kir. miniszter úr, hogy a kamara különböző borvidékeiből a budapesti kir. állami vegyiskísérleti állomáshoz szőlőminták küldésének be, a mely szőlőminták a vegyiskísérleti állomáson képviseltetvén, a nyert must illetőleg bor ott vegyelemeztesse. A miniszter úr ezen rendelete folytán van szerencsénk a t. tanácsot tisztelettel megkeresni, hogy szőlővidékén termelt silányabb fajtajú s lehetőleg frissen metszett még nem tepszedt fehér szőlőből 10 kilónyi küldeményt tekintettel az úgy kiváló fontosságára a budapesti kör állami vegyiskísérleti állomáshoz (Rottenbiller-útea) beküldeni sziveskedjék. Nagyon helyesnek tartanánk, ha városunk nagyobb szőlőbirtokosai maguk külön is küldenek telj szőlőt préselés végett. Borkivitelünk felvirágzása nagyban függ ettől.

— **Köznyelviszések.** Mint értesülünk a város tanácsa két köznyelviszéseknek felállítását rendelte el, a köznyelviszések építészeti vonatkozó tervek és költségvetés már el is készítettet, és elfogadás végett a közgyűlésen beterveztetett. Hisszük, hogy a város közgyűlése a tervek minden nehézség nélkül el fogja fogadni; és az építkezést megrendeli.

— **Sima szőlővesszőknek** városunkban leendő szállítását a földművelésügyi miniszterium folyó évi szept. 19-én kelt rendeletével meg engedte; a közérdeklő rendeltel következőképp szól: „Ezenel megadom az egyszersmindkorra érvényes engedélyt arra nézve, hogy a város zár alatt nem levő határába, — a nem immunis homoktalajú területekre is — a vezetésem alatti miniszterium hivatalos szakközvegi, avagy erre illetékesnek nyilvánítandó közegek és szak-egyesim által immunis futó homok talajának konstatált területekről származó sima szőlővesszők szállíthatassanak. Ehez képest felhatalmazom a törvényhatóságot, hogy ezen egyszersmindkorra érvényes megengedett határozatom alapján a hivatalosan immunis futó homok talajának konstatált területekről származó, a város területére szánt simavessző szállítmányokra nézve, a szállítási foganatosításához szükséges igazolványt, a th. város polgármestere állítasson ki.

— **Sertés szállíthatás.** Mint értesülünk az oppelni porosz kir. kormány elnök megengedte, hogy az élő sertések Ausztria-Magyarországból a folyó évi szept. 12-én kelt körrendeletben foglalt feltételek mellett Brannschweig városba bevethetessenek.

— **Október hó 1-én** be kell rukkolni! A katonák új esztendeje október 1-je; ekkor vonulnak be három esztendői szolgálóra a búsuló rekruták, mert bizony mindegyikük otthon hagyott valamit, vagy valakit; a három esztendő pedig hosszú idő! Az újonczok berukkolása folytán van is peszsgó élet a kaszárnyákban, és ezek környékén, hol egyes élelmes úzerkedők egész vásárt csapnak. Az újonczok már felvették az uniformist, melyben excozirozni muszáj, és más szemmel néznek ezentúl a „czibil” népségre, mint eddig.

— **K. K. Félégyháza.** Lapunk egyik barátja azt a kérdést intézte hozzánk, hogy mi lehet annak az oka, hogy K. K. Félégyháza városra az oly sok port fölvett und költözésökészt a czimeréből még eddig is következésen kihagyja, és hivatalos pecsétjét az új rendelet értelmében meg nem változtatja. E kérdésre mi nem felelhetünk; feleljen rá K. K. Félégyháza hatósága, mely a Kis-Kun-Félégyháza rövidítését ezt az und nélkülű sajátságos ízü rövidítést fel találta és használja. Ad multos annos!

— **Reményteljes csemetéket** fogott el a rendőrség szeptember hó 29-én delután a vasút melletti szőlőkben, a mint a szőlőt lopták, a rendőrségre kísértetvén a nagyreményű csemeték Pantó Ferencz, Király Rafael körsi, Dukka Mihály fülöpzállási és Acs Lajos helybeli illetőségek, beismerték, hogy jártokban keltökből több szubát is lábra keltettek és potom áron árásítottak el. A loptott szubák közül kettő meg is került; a tettesek pedig az ügyesség bürtömbé kerültek be, miután a rendőrség a kezdő tolvajokat oda kísérte át.

— **Hevesmegye Gazdasági Egyesülete** Gyöngyösön f. évi október hó 18-án megnyitandó és 20-án bezárandó s így 3 napig tartandó szőlőszeti kiállítás rendez. Ezen kiállítás czéja az, hogy a szőlőszet iránt érdeklődő közönségnek, a phylloxera elleni védekezésnél alkalmazott védezőközeget és anyagokat, nemkülönböben az elért eredményeket, az ez évi szőlőtermést és mustot, valamint a direkt termő szőlők megelőző évi terméseit, borát bemutassa, s így a nagy közönséget a védekezésnek megnyerje. Ezen kiállítás azon körülménytel fogva, mivel a kiállítási bizottság a földművelési miniszter-ő excellentiáját kérvényileg kereste fel, melyben az állam felügyelete s közvetlen rendelkezése alatt álló vinezellérképezdek és állami telepek kezelői a részvételre utasítani kérte, erős kiáltás van arra, hogy a maga nemében egészen új s így első szakkiallítás a várt sikert eredményezendi, mert így a beérkezett tárgyak egybevetése igen tanulságosnak ígérkezik. Emelni fogják ezen kiállítást azon körülmények is, hogy a védekezés terén eddig ösmert s alkalmazott eszközök nagyszabású kiállítása végett a kellő lépések megtétek, valamint az is, hogy czélabvetett az ellentálló homokterületeknek mintakáli bemutatása, hol is az ellenálló homokterületeknek mennyiségével az eladási ár is feltüntetve leendő; s így nemcsak a szőlők ez évi termését, mustját, előző évek borait lesz alkalom megismerelni, izelni, de a védekezési eszközök beszereszhetési forrásai, s azok árai is ösmertekké lesznek, valamint alkalom adatik arra is, hogy a homokterületet vásárolni akarók az eladásra szánt területekről tudomást szereznek. Mindezek igen elősegítendik a védekezési kedvet, s áldásos hatásuk alig maradand el. Egyelőre ennyit, jövőre részletesen ösmertendjük a czélabvetett szőlőszeti kiállítást.

— **Birka lopás.** Konez Mihály gazda tanyájáról folyó évi szeptember hó 21-én viradóra 7 drb. birkát tolvajoltak el, károsult a rendőrségnél panaszt emelt, s a megindított nyomozás kiderítette, hogy a 7 drb. birkát Révész Sándor szentkirályi gazda tolvajolta el, s azok közül 4 drbot az nap a városban el is adott. Az ügy a törvény-székhez tétetett át.

— **Panaszt** hallottunk a gypmester és közvegi ellen, mert a város legelőnkébb forgalmú utcáin, világos nappal az itt meg nem nevezhető hordók megtöltését — talán csak spekulációból nem szivattyával eszközözik. Pénteken delután a vásári-útea sarkán méltó megbotránkozásál láttunk olyan manipulációt, mely szegényere válnék „Kutya-Bagos”-nak is. Az illetők megrendszabályozását ajánljuk a kompetens hatóság figyelmébe.

— **Hirdetmény.** A rendőrkapitányi hivatal a következő hirdetményt teszi közzé: A kereskedelem ügyi Nagyméltóság m. kir. Ministerium által a budapesti kereskedelmi és ipar kamara tagjaira nézve új választás rendeltetvén el, a törvényhatóság területén található összes kereskedők és iparosokból a választók névjegyzékének összeírása befejeztetett, mi is azzal hozatik köztudomásra, hogy az elkészített névjegyzék, Hankovszky Imre városi tisztviselő felügyelete alatt a kapitányi hivatalnál f. évi október hó 10-éig közzésmelére kitétetett, s azt bárki megtekintheti, s a névjástromok ellen f. október hó 18-ig bezárólag bár ki is felszólalhat.

— **Figyelmeztetésül az iparosoknak.** A magyar kir. belügyminiszteriumnak 34.367 szám alatt kelt rendelete alapján az iparos-egedek részére hazánkban és Ausztriában kiállított munkakönyvek Szerbiában érvényes igazolványoknak nem tekintetnek; minél fogva azon segédek, kik a munkakeresés czéljából Szerbiába akarnak menni, magukat rendes útlevelel lássák el, minthogy a hazai hatóságok által kiállított munkakönyveket a szerbiai rendőrhatalóság elveszi s azok helyett újakat nem állít ki; minek folytán az illető

magyar vagy osztrák honosságú egyének semmiféle okmány birtokában nincsenek s így a monarchia ottani ügyvivője által a kellő oltalomban és védelemben nem is részesíthetők.

— **A bőriparral foglalkozó iparosoknak** nevezetesen: csizmadiaik, cipészec, szijgyártók, nyergesek, timárok és minden bőrkészítő és feldolgozó iparosoknak különös figyelmébe ajánljuk az Bpsten a kereskedelmi muzeumban most nyitva levő időleges bőr ipari kiállítását, hol nemcsak a bőripar kiváló jeles termékei, de a bőriparban az újabb időben alkalmazásba vett különböző segédgépek és eszközök is megtekinthetők és pedig mindennap bizonyos szakában működésben mutatnak be és úgy használatuk, valamint megszerzési források megmagyaráztatik. Kívánatos volna, ha az érdekel iparosok azon tanulságos kiállításá mellett tömegesebben meglátogatnák s az ott tapasztalt és látott hasznos dolgokat saját hasznukra fordítanák. A kiállítás díjtalanul tekinthető meg.

— **Revolver a gyűlésteremben** Botrányos jelenet játszódott le a Kis-Körös képviselőtestületének ülésén. A városatyák ugyanis elfogadták az indítványt, hogy a miniszteriumhoz kérvényt intézzenek a végett, hogy a megyei és városi orvos állását, melyeket most Borsai orvos tölt be, inkompatibilisnek nyilvánítsa s a kettőt külön töltsék be. Erre a jelenlevő Borsai orvos szidalmazni kezdte Lábos képviselőt. Mikor a nagy zajban Lábos ingerülten kérdezte: „Mit beszél ön?” — Borsai egy zsebrevolvert rántott elő s Lábos mellének szegte. E jelenetre óriási izgalom támadt s a képviselők nagyobb része elhagyta a termet s az ülést főli kellett függeszteni. A város e szokatlan támadás miatt roppant fel van ingerülten.

— **A felebaráti szeretet nevében.** A vörös-kereszt egyesület szentesi fiókja múlt hó 23-án a hazai tűzkárosultak javára sikerült mulatságot rendezett, melyből a jótékony czél javára 1500 frt. gyűlt be.

MOZAIK.

Költséges álmatlanság. Egy ügyvéd a kliense számlájára a többek között a következők pontot írta be: „Éjjel fölbredtem s az ön püre felett gondolkodom. .... 10 frt.”

Alapos ok. — De már kedves barátom, itt volna az ideje, hogy megnősülj. Mért akarod életedet asszony nélkül végig dörömpölni?

— Hogy ő ne dörömpöj!

Diplomatikusán. — Kisasszony! imádom önt. Akar-e nőm lenni?

— Szívesen megtenném, báró úr; de ön reám nézve. .... egy kissé korán született!

GAZDASÁG.

Elpusztítja-e a fagy a filloxerát?

Érdekes kísérleteket folytat a klosterburgi szőlőszeti főiskola, hogy miként foly be a téli fagy a filloxera élettevékenységére. 13 kísérletről ad számot Ráthai Imre a főiskola tanára egyik német kollégának hasábjain s mi csak kivonatoljuk az egészet. Az idén márczius hó 4. és 5-ike közötti éjjel 12° mellett a föld 35 cm. mélységig fagyott meg. Megvizsgálva egy Clinton fagy 19 cm. mélyről vett gyökereit, azt elő filloxerával ellepte taláta. Ugyancsak e töké filloxeralepet gyökereit bádogn tubusba zárva, 3 napon át szabad levegőn 6° R-nak tette ki, de a filloxerasereg továbbra is életben maradt. Dr. Horváth Géza, a rovaratani állomás főnöke már évek előtt jött erre a tapasztalatra a farkasdi állami telepen eszközölt kísérletének útján, melyekből csak azt az egyet közöljük, hogy 8 napon át, 12° R-nak szabadon kitett gyökerezen még mindig élő filloxerát talált. Hozzájárul még az a tény is, hogy a filloxerák nagyszámból a télen át semmit sem veszítenek s így midőn megdől ama nézet, hogy a filloxera a téli hónapokat a mélyebben fekvő gyökereken tölti s csak kora tavasszal vonul fel újra, egyuttal tárgyatalanná válik amaz állítás is, hogy a filloxera a télen át nem táplálkozik, illetve nem pusztít, hanem a többi rovar módjára megdermed. Nevezetes még, hogy Labrier Abbé a töké törzsén is talált áttelelő filloxerát, sőt még egy gyengébb szervezett szőlőt pusztító rovar a Dactylopius vitis is a szőlőtöke törzsén és gyökerein telel át.

Kötelező állatbiztosítás.

Az országos gazdasági egyesületi élelken foglalkoztatja e kötelező állatbiztosítás kérdésének megvalósítása. Hazánk földművelő állam lévén, az ezzel kapcsolatos állattenyésztés egyik főjöveldmi forrásunkat képezi. Több millió értéket képviselnek házi állataink s mig az épületeket s termeszterményeket a tűz ellen s vetésének a

